

Eindtermen Ambulante Compressietherapie

Compressietherapeut

voor armen en benen bij problemen met de afvoer van bloed en lymfe

Versie januari 2026

EINDTERMEN

EINDTERMEN OPLEIDING CONSULENT (AMBULANTE) COMPRESSIETHERAPIE (conform Taxonomie van Romiszowski)

Een taxonomie is – populair gezegd – een steeds verdergaande opsplitsing volgens een bepaald uitgangspunt. In ons geval is de hoofdterm ‘opleiding’ of ‘cursus’. De opsplitsing / indeling die Romiszowski hanteert is dat een beroepsopleiding bestaat uit de hoofdonderdelen ‘kennis’ en ‘vaardigheden’. Deze zijn weer verder op te splitsen in een reeks die loopt van eenvoudige feitenkennis tot en met creatief toepassen / adequaat improviseren. Deze reeks vormt de eindtermen. Op deze manier kan heel secuur bepaald worden wat er in de theorie en wat in een practicum of workshop terecht dient te komen. Aan de hand van de taxonomie van Romiszowski kan een cursist in een opgaande lijn verdere kennis en vaardigheden aangereikt worden tot en met het eindniveau. Dit eindniveau is dat de cursist ook in onbekende, moeilijke situaties op basis van zijn kennis en vaardigheden succesvol kan optreden.

	Hiërarchie	Specificatie	Eindtermen
Kennis	Feitelijk	Feiten	Noemen van een feit
		Procedures	Noemen van een procedure
	Begripsmatig	Begrippen/begrijpen	Beschrijven van een begrip, opsommen kenmerken
		Principes	Verklaren van een principe
Vaardigheden	Reproductie	Cognitief	Uitvoeren van berekeningen / toepassen van principes
		Psycho-motorisch	Demonstreren van een handeling / bedienen van een apparaat
		Reactief	Tonen van een beroepshouding
		Interactief	Tonen van interpersoonlijke vaardigheid
	Productie	Cognitief	Analyseren van iets complex / beoordelen / diagnosticeren / organiseren
		Psycho-motorisch	Demonstreren van een complexe vaardigheid / handeling
		Reactief	Tonen van een beroepshouding in onbekende situaties
		Interactief	Tonen van interpersoonlijke vaardigheid in onbekende situaties

EINDTERMEN

Uitwerking Eindtermen volgens de Taxonomie van Romiszowski

- Let op: Onderstaande over Eindtermen functioneert als een werkdokument. Het zal dus continue aan verbetering en uitbreiding / schrappen onderworpen zijn.
- Definitie compressieconsulent: een adequaat opgeleid persoon die met behulp van (ambulante) compressietherapie zorg verleent bij storingen in de veneuze en lymfatische afvoer. Deze zorg strekt zich uit tot (exclusie) wondzorgbehandeling a.g.v. ulcus cruris venosum, gefibroseerde oedemen vanaf stadium II gevorderd (B1) en midline- en genitaal oedeem. Gebruikte therapeutische hulpmiddelen zijn bijvoorbeeld TEK, ACD, korte-rek verband, meerlaagse compressieproducten, pneumatische compressieproducten.
- Alle eindtermen worden aangereikt met hulp van de volgende instrumenten:
 - In de 'theorie' worden kennisonderdelen in meer of mindere mate (wel kennisniveau is nodig?) beschreven. Ter ondersteuning van het leren wordt niet alleen schriftelijke manuals aangeboden, maar ook e-learning in de vorm van interactieve quizzen.
 - Het 'practicum' hoort tot de stage, die begeleid wordt door de praktijkbegeleider.
 - Een workshop is een klassikale bijeenkomst van enkele uren, primair maar niet uitsluitend gericht op het bijbrengen van vaardigheden. Gegeven de hoeveelheid over te brengen kennis en vaardigheden zullen meerdere workshops nodig zijn.
 - Tot slot is er een schriftelijke praktijkopdracht die bestaat uit het samenstellen van een multidisciplinair zorgplan a.d.h.v. een casus.
- Mogelijke toekomstige uitbreidingen opleiding:
 - Midline oedeem en genitaal oedeem.
 - Huidproblemen, bijvoorbeeld voortvloeiend uit allergie, insectenbeet, etc.
 - Psychosociale problematiek rond oedemen, eventueel ook in relatie tot typisch oncologische psychosociale problemen.
 - ...etc.

	Hiërarchie	Specificatie	Eindtermen	Leermiddel
KENNIS	Feitelijk	Feiten	1. Vergoedingen conform contracten zorgverzekeraars mbt compressietherapie 2. Kwaliteitsnormen therapeutische hulpmiddelen in kwaliteitshandboek SEMH en andere relevante kwaliteitsinstituten 3. Behandelingsvoorschriften therapeutische hulpmiddelen 4. Medische woordenlijst 5. De diverse relevante organisaties 6. Prevalentie en incidentie veneuze en lymfatische aandoeningen 7. Algemene kwaliteitseisen en manier van werken mbt zorgverlenend bedrijf 8. Inhoud en locatie van voorlichtingsmaterialen 9. Inhoud en locatie bedrijfsadministratie 10. Overzicht diverse vormen compressie hulpmiddelen voor benen, voeten, tenen, armen, schouders, handen, vingers 11. Vlakbrei- en rondbrei TEK 12. Overzicht diverse vormen wondverbanden en ulcer compressieverbanden 13. Elasticiteitwaarde korte- en lange rek zwachtels 14. Indeling drukklassen en stiffness TEK 15. Bevestigings- / hechtingsmogelijkheden TEK 16. Aanmeetpunten TEK en ACD in benen en armen 17. Systematiek confectiemaattabel TEK 18. Drukwaarden horend bij veneuze afvoerproblemen zonder oedeem in beengebied 19. Drukwaarden horend bij veneuze en/of lymfatische afvoerproblemen met oedeem in beengebied 20. Drukwaarden horend bij veneuze afvoerproblemen zonder oedeem in armgebied 21. Drukwaarden horend bij veneuze en/of lymfatische afvoerproblemen met oedeem in armgebied	1. Practicum 2. Practicum 3. Theorie 4. Theorie 5. Theorie 6. Theorie 7. Theorie / practicum 8. Theorie / practicum 9. Practicum 10. Theorie / practicum 11. Theorie / practicum 12. Theorie / practicum 13. Theorie 14. Theorie 15. Theorie / practicum 16. Theorie / practicum / workshop 17. Theorie 18. Theorie 19. Theorie 20. Theorie 21. Theorie

--	--	--

EINDTERMEN

			11. Overzicht relevante onderdelen medische richtlijnen 2014 mbt lymfoedeem, lipoedeem en veneuze pathologie	11. Theorie
			12. Overdracht zorgplan bij terug- en doorverwijzen en/of ketenzorg	12. Practicum / workshop

	Hiërarchie	Specificatie	Eindtermen	
KENNIS	Begripsmatig	Begrippen / begrijpen	1. Osmose en diffusie, colloid-osmotische druk 2. Starling Evenwicht 3. Wet van Laplace, 4. Wet van Pascal 5. Anatomie en fysiologie (voor zover relevant bij compressietherapie) van 5.1. Huid 5.2. Vaat- en lymfstelsel, met name in de extremiteiten 5.3. Vetweefsel (lipoedeem) 6. Pathologie mbt veneuze en lymfatische afvoerproblemen en lipoedeem 6.1. Ontstaan spataderen 6.2. Ontstaan reflux en CVI in benen 6.3. Ontstaan DVT en PTS in benen 6.4. Ontstaan ulcus cruris venosum 6.5. Ontstaan veneuze malformaties in benen en armen 6.6. Ontstaan trombose in armen 6.7. Ontstaan veneus en lymfoedeem 6.8. Ontstaan lymfoedeem in arm a.g.v. dissectie okselklieren 6.9. Ontstaan lipoedeem (lipo-hypertrofie) 6.10. Multiproblematiek / mengvormen oedemen 6.11. Ontstaan co-morbiditeiten a.g.v. problemen in veneuze- en lymfatische afvoer (huidproblemen zoals diverse schimmelinfecties, eczemen, bacteriele infecties, ontstekingen, e.d.) 7. Diagnostiek mbt veneuze en lymfatische afvoerproblemen en lipoedeem 7.1. Klinische tekenen arteriele en veneuze problematiek 7.2. Enkel-arm-index 7.3. Klinische tekenen CVI	1. Theorie 2. Theorie 3. Theorie 4. Theorie 5. 5.1. Theorie 5.2. Theorie 5.3. Theorie 6. 6.1. Theorie 6.2. Theorie 6.3. Theorie 6.4. Theorie 6.5. Theorie 6.6. Theorie 6.7. Theorie 6.8. Theorie 6.9. Theorie 6.10. Theorie 6.11. Theorie 7. 7.1. Theorie / practicum 7.2. Theorie / workshop 7.3. Theorie / practicum

			7.4. Klinische tekenen veneus- en lymfoedeem en de diverse stadia 7.5. Klinische tekenen lipoedeem en de diverse stadia 7.6. Onderscheiden veneus-, lymf- en lipoedeem 7.7. Klinische tekenen diverse stadia ulcus cruris venosum 7.8. Klinische tekenen overige ziektebeelden waarbij therapeutische compressiehulpmiddelen worden ingezet (b.v. Klippel-Trenauney) 7.9. Klinische tekenen veel voorkomende co-morbiditeiten 7.10. Inzicht in technische diagnostische hulpmiddelen 8. Contra-indicaties voor compressietherapie 9. Behandelingsmethoden 9.1. Behandelingsmethoden en consolideren spataderen 9.2. Behandelingsmethoden en consolideren CVI in benen 9.3. Behandelingsmethoden veneuze malformaties 9.4. Behandelingsmethoden DVT en consolideren PTS 9.5. Inzicht in behandelingsmethoden wondverpleegkundigen bij veneus ulcus 9.6. Behandelingsmethoden veneus en lymfoedeem (waaronder intermitterende compressietherapie en aanpalende behandeling zoals MLD) 9.7. Consolideren bereikt resultaat veneus en lymfoedeem 9.8. Behandelingsmethoden tbv consolideren lipoedeem 9.9. Prioriteiten bij behandelen van meervoudige aandoeningen 9.10. Behandelen veel voorkomende co-morbiditeiten 9.11. Omgaan met complicerende factoren bij theurapeutische compressiehulpmiddelen 9.12. Correct aanmeten en verstrekken ACD 9.13. Correct aanleggen zwachtels 9.14. Systematiek gebruik TEK bij CVI en oedemen (drukklasse / stiffness bij oppervlakkige / diepe problematiek) 9.15. Correct aanmeten en verstrekken TEK 9.16. Regels rond terug- en doorverwijzen, met name bij aanwezigheid ulcus cruris venosum en lymfoedeem 9.17. Chronic Care Model (therapietrouw, zelfmanagement)	7.4. Theorie / practicum 7.5. Theorie / practicum 7.6. Theorie / practicum 7.7. Theorie 7.8. Theorie / practicum 7.9. Theorie / practicum 7.10. Theorie / practicum 8. Theorie / practicum 9. 9.1. Theorie / practicum 9.2. Theorie / practicum 9.3. Theorie / practicum 9.4. Theorie / practicum 9.5. Theorie 9.6. Theorie / workshop 9.7. Theorie / practicum 9.8. Theorie / practicum 9.9. Theorie / practicum 9.10. Theorie / practicum 9.11. Theorie / practicum 9.12. Theorie / workshop 9.13. Theorie / workshop 9.14. Theorie 9.15. Theorie / practicum 9.16. Theorie / workshop 9.17. Theorie
--	--	--	---	--

			9.18. Leefregels, oefentherapie ivm veneuze problemen (ambulant) 9.19. Leefregels, oefentherapie ivm lymfoedeem, met name aan de arm (ontzien lymfatisch systeem)	9.18. Theorie 9.19. Theorie
		Principes	1. Samenhang en consequenties wet van Laplace, wet van Pascal en Starling Evenwicht (osmose en diffusie). 1.1. Verklaren vloeistofuitwisseling 1.2. Verklaren voeding en zuurstof naar cellen 1.3. Verklaren afvoer afbraakproducten cellen naar lever en nieren 1.4. Verklaren afvoer lymfe en bloed 1.5. Consolidatie veneuze en lymfatische problematiek 1.6. Verklaren pijnbeleving drukplekken / polsteren en pelotteren 2. Verklaren relatie tussen ambulant en varices (kleppen, spierpompen) 3. Verklaren relatie tussen veneuze problematiek en ontstaan oedeem 4. Verklaren therapeutische werking lange-rek versus korte-rek zwachtels en rondbrei versus vlakbrei TEK bij afvoerproblemen van bloed en lymfe en andere relevante aandoeningen, zoals inactiviteitsoedeem, infecties, suikerziekte, e.d. 5. Verklaren systematiek bij voorschrijven TEK voor armen en benen (systematiek volgens Nova Mundo Verstrekkingsleidraad) 6. Verklaring werking aan- en uittrek hulpmiddelen TEK 7. Kunnen opsporen bij intake en controles van contra-indicaties (aandoeningen, allergieën materialen, etc.) 8. Kunnen omgaan klachten, hun oorzaken en oplossingen 9. Verklaren en toepassen van 9.1. Programma van Eisen Hulpmiddelenkompas 9.2. CEAP 9.3. Graden van Widmer / Hach 9.4. Teken van Godet 9.5. Teken van Stemmer 9.6. Graden van Herpertz 9.7. Anderson classificatie lymfoedeem	1. 1.1. Theorie 1.2. Theorie 1.3. Theorie 1.4. Theorie 1.5. Theorie 1.6. Theorie 2. Theorie 3. Theorie 4. Theorie 5. Theorie 6. Theorie 7. Theorie / practicum 8. Theorie / practicum 9. 9.1. Theorie / practicum 9.2. Theorie / practicum 9.3. Theorie / practicum 9.4. Theorie / practicum 9.5. Theorie / practicum 9.6. Theorie / practicum 9.7. Theorie / practicum

EINDTERMEN

			10. Herkennen grenzen / verklaren van overdrachtsmomenten bij combinatieproblemen arterieel en veneus, wondzorgbehandeling a.g.v. ulcus cruris venosum, gefibroseerde oedemen vanaf stadium II gevorderd (B1) en midline- en genitaal oedeem.	10. Theorie / workshop
--	--	--	---	------------------------

	Hiërarchie	Specificatie	Eindtermen	
VAARDIGHEDEN	Reproductie	Cognitief	1. Invullen diverse aanmeet- / bestelformulieren 2. Invullen Zorgplan / zorgdossier 3. Invullen declaratie zorgverzekeraar 4. Invullen bestelformulieren nieuwe producten 5. Invullen overdrachtsformulier bij patiënt met uitgebreidere / gefibroseerde oedeem 6. Naleven kwaliteitseisen 7. Op aanwijzing ophalen van het juiste product in het assortiment 7.1. Diverse zwachtels 7.2. Diverse ACD 7.3. Diverse TEK 7.4. Andere compressieproducten	1. Practicum 2. Theorie / Praktijkopdracht 3. Practicum 4. Practicum 5. Workshop 6. Practicum 7. 7.1. Practicum 7.2. Practicum 7.3. Practicum 7.4. Practicum
		Psycho-motorisch	1. Correct vaststellen volumevergroting oedemateus arm / been 1.1. Uitrekenen graad Herpertz 1.2. Gebruik moisture-meter 2. Correct toepassen van teken van Stemmer 3. Correct toepassen van teken van Godet 4. Vaardig zwachtelen voor beengebied zonder grote vormafwijkingen 4.1. CBO –norm korte-rek zwachtel 4.2. Meerlaagssysteem zwachtel 4.3. ACD- / klittenbandzwachtel 5. Vaardig aanmeten ACD voor armgebied zonder grote vormafwijkingen 5.1. CBO –norm korte-rek zwachtel 5.2. Meerlaagssysteem zwachtel 5.3. ACD- / klittenbandzwachtel 6. Vaardig hanteren van een drukmeter bij het zwachtelen	1. Practicum / Workshop 1.1. Practicum / Workshop 1.2. Workshop 2. Practicum / Workshop 3. Practicum / Workshop 4. Workshop 4.1. Workshop 4.2. Workshop 4.3. Workshop 5. Workshop 5.1. Workshop 5.2. Workshop 5.3. Workshop 6. Workshop

EINDTERMEN

			7. Vaardig aanmeten van alle drukklassen TEK beengebied met grote vormafwijkingen 8. Vaardig aanmeten van alle drukklassen TEK armgebied met grote vormafwijkingen 9. Omgaan met Nova Mundo TEK-Verstrekkingsleidraad	7. Practicum 8. Practicum 9. Practicum
	Reactief		1. Adequaaf ingaan op voorlichtingsvragen van patiënt over proces van verstrekking, zorgproducten en afhandeling (declareren bij zorgverzekeraar) 2. Adequaaf ingaan op vragen over aandoeningen, hun samenhang en beloop van ziekte 3. Adequaaf ingaan op klachten over producten of proces	1. Practicum 2. Practicum 3. Practicum
	Interactief		1. Het aanleggen van een ACD voor benen en armen demonstreren en een patiënt dit succesvol aanleren 2. Het aan- en uittrekken van TEK demonstreren en een patiënt dit succesvol aanleren 3. Het gebruik van een hulpmiddel voor het aan- en uittrekken demonstreren en een patiënt dit succesvol aanleren 4. Effectief leefregels bij patiënten met (lymf)oedeem zich eigen laten maken 5. Effectief het belang van therapietrouw uitleggen 6. Het uitleggen van wat een patiënt mag verwachten (t.a.v. effect bij aandoeningen, maar ook aan- en uittrekken, slijtage, gebruik- en wasvoorschriften, e.d.) van 6.1. Zwachtelen 6.2. ACD 6.3. TEK 6.4. Andere compressietherapie	1. Workshop 2. Practicum 3. Practicum 4. Practicum / Workshop 5. Practicum 5.1. Practicum / Workshop 5.2. Practicum / Workshop 5.3. Practicum 5.4. Practicum / Workshop

	Hiërarchie	Specificatie	Eindtermen	
VAARDIGHEDEN	Productie	Cognitief	- Correct uitvoeren van een intake - Correct vaststellen of zorgverlening benodigd is ivm participatieproblemen - Correct vaststellen indicatie en co-morbiditeiten - Correct vaststellen complicerende factoren - Correct indelen patiënt conform Widmer / Hach classificatie - Correct indelen patiënt conform CEAP classificatie - Correct indelen patiënt conform Anderson classificatie - Correct indelen patiënt conform Strössenreuther / Meier-Vollrath en Schmeller classificatie (oplopende ernst lipooedeem, eventueel aangevuld met stadium IV: lipolymfoedeem) - Correct indelen patiënt conform TIME-classificatie - Correct kiezen benodigde hulpmiddel (zwachtel, ACD, TEK, anders) - Correct indelen TEK-patiënt ivm benodigde drukklassen en stiffness (Nova Mundo TEK-Verstrekkingsleidraad) - Toepassen regels terug- en doorverwijzen - Organiseren van aanvullende zorgverlening conform Zorgplan (vgl. overdrachtsform.)	- Practicum - Practicum - Practicum - Practicum - Practicum - Practicum - Practicum / Workshop - Practicum / Workshop - Workshop - Practicum / Workshop - Practicum - Practicum / Workshop - Workshop
		Psycho-motorisch	- Vaardig zwachtelen voor beengebied zonder grote vormafwijkingen - CBO –norm korte-rek zwachtel - Meerlaagssysteem zwachtel - ACD- / klittenbandzwachtel - Vaardig aanmeten ACD voor armgebied zonder grote vormafwijkingen - CBO –norm korte-rek zwachtel - Meerlaagssysteem zwachtel - ACD- / klittenbandzwachtel - Vaardig hanteren van een drukmeter bij het zwachtelen - Vaardig aanmeten van alle drukklassen TEK beengebied met grote vormafwijkingen	- Workshop - Workshop - Workshop - Workshop - Workshop - Workshop - Workshop - Workshop - Workshop - Practicum

EINDTERMEN

			5. Vaardig aanmeten van alle drukklassen TEK armgebied met grote vormafwijkingen 6. Correct verstrekken van attributen of speciale TEK zoals teenkappen, vinger- en teenkousen, bermuda's, afhankelijk van specifieke situatie patiënt 7. Correct verklaren van speciale aandachtspunten bij compressiezorg, zoals stuwings, pijn, verkleurende vingers, e.d. 8. Correct doorvragen in anamnese ivm contra-indicaties, co-morbiditeiten 9. Correcte visuele inspectie en palperen 10. Correct aanmeten van TEK / ACD bij het gebruik van polsters en pelotten	5. Practicum 6. Practicum / Workshop 7. Practicum / Workshop 8. Practicum 9. Practicum / Workshop 10. Practicum / Workshop
		Reactief	1. Pro-actief correct omgaan met bijzondere situaties 2. Correct omgaan met bijzondere vragen en klachten 3. Correct naleven kwaliteitseisen, ook in bijzondere situaties	1. Practicum 2. Practicum 3. Practicum
		Interactief	1. Tactisch en geruststellend omgaan met moeilijke patiënten 2. Correct overleg met arts bij noodzaak tot ruggenspraak 3. Toepassen regels terug- en doorverwijzen bij bijzondere situaties	1. Practicum 2. Practicum 3. Practicum / workshop